

HØRINGSUTTALELSE

Ny lov om barnehager

På vegne av Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT) gir høgskolens avdeling for sykepleier-, ingeniør- og lærerutdanning denne høringsuttalelsen til forslaget om ny barnehagelov:

Generelle kommentarer

En lov om barnehager skal først og fremst sikre barnehager som gir gode tilbud til barna og deres foresatte. Vi ser at det er fulgt opp i forslaget ved at kvalitet skal være et overordnet mål og gjennom § 2 om innholdet i barnehagene.

Men lovendringen gir inntrykk av at det har vært like viktig å endre loven slik at eiere og kommunene som ansvarlige for barnehagene i kommunen får større frihet enn før. Det går på kvalitet og kvantitet på lokaler og omgivelser, drift og ansatte. Dette er et brudd med tidligere prinsipper. Vi frykter at innenfor den økonomiske prioritering kommunene må gjøre kan de komme til å redusere de kvalitetskrav de stiller til egne og private barnehager. Bortfall av øremerkede tilskudd vil kunne styrke en slik utvikling.

Vi er enige i at kommunene skal få et overordnet ansvar for barnehagetilbudet og et tilsynsansvar for alle barnehagene i kommunen og at fylkesmannens overordnede tilsyn skal skje via tilsyn med og veiledning til kommunene. Men det er like viktig som før å stille noen nasjonale standardkrav om kvantitet og kvalitet til lokaler og personale. Dersom det ikke kommer inn i loven må det komme som klare forskrifter. Og grunnlag til å gi dispensasjon må også reguleres slik at kvalitetskrav opprettholdes.

Det vil fortsatt stilles krav om at styrer skal være førskolelærer eller ha tilsvarende utdanning. Men det er uklart om det vil stilles krav om kompetanse som førskolelærer for å ha pedagogiske lederoppgaver ved avdelinger og andre grupperinger av barn, jfr. dagens pedagogiske ledere. Vi mener at slik pedagogisk ledelse er avgjørende for god kvalitet i barnehagene.

Vi vil understreke at førskolelærere er utdannet for ta vare på barns behov. Opplæringen bygger på langvarig erfaring og regnes som en god profesjonsutdanning. Men utdanningen har nå en tid hatt dårlig søkning. Det er ønskelig med flere godt kvalifiserte søkere generelt og flere menn spesielt, jfr. handlingsplan for likestilling i barnehagene. Dersom vi får en barnehagelov som i mindre grad enn nå sikrer muligheten til gode jobber for førskolelærere kan søkingen til utdanningen ytterligere reduseres. Det vil i stor grad svekke grunnlaget for å gi slik utdanning ved høgskoler i mindre sentrale strøk samtidig som disse høgskolene er viktige for å sikre utdannet arbeidskraft i de samme områder.

I en egen høringsuttalelse til utdannings- og forskningsdepartementet har vi gitt uttrykk for at vi er usikre på konsekvensene for praksisopplæringen viss pålegget om å stille praksisplasser til disposisjon blir fjernet. Vi regner med at kostnadene, dvs. krav om godtgjøringer, vil øke. Ut fra slike usikkerheter anbefaler vi at pålegget om praksisplasser opprettholdes.

Vi vil i denne sammenhengen også vise til at kvaliteten i barnehagene, inklusive tettheten av førskolelærere, vil ha stor betydning for kvaliteten i praksisopplæringen.

Kommentarer til noen lovparagrafer.

Når det er paragrafer det ikke er gitt kommentarer til så betyr det at vi mener disse er greie som de er.

§ 1. Formål

Det er forslag om å videreføre at ”Barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier”. Dette kan synes vanskelig å forene med de første deler av § 2 Barnehagens innhold.

Vi får etter hvert flere førskolelærerstudenter med annen kulturell bakgrunn enn den norske og med andre livssyn. Dette har vi hittil taklet i vår praksisopplæring. Disse studentene vil etter hvert søke jobber i barnehagene. Uforandret lovtekst må da medføre at det i egne skriv eller i rammeplanen for barnehagene tas opp hvordan arbeidet skal legges opp for disse i forhold til dette kristne formålet.

§ 2. Barnehagens innhold

Vi støtter innholdet i denne paragrafen.

Spesielt vil vi støtte følgende: ”Barnehagetilbud for samiske barn skal bygge på samisk språk og kultur.” Vi forstår kommentarene slik at det skal gjelde alle samiske barn uansett barnehage. Videre ser vi at det vil stilles sterkere krav ved spesielle barnehagetilbud i samiske strøk. Og det kommenteres at rammeplanen skal ha noe om hva alle barn skal lære om samisk kultur. Formuleringene i lovteksten kunne ut fra disse forhold vært noe mer presis.

Større vekt på samisk i barnehagene vil stille krav til personalet og utdanningen av disse. HiNT har et faglig ansvar for sørsamisk språk og kultur og for å gi utdanningstilbud i sørsamisk. Vi vil peke på at det ressursmessig må gis grunnlag den grunnutdanning samt etter- og videreutdanning for lærere som dette vil kreve.

§ 3 Barns rett til medvirkning

Innholdet i denne paragrafen støtter vi.

§ 6 Godkjenningsplikt

Vi mener at reglene for når det må søkes om godkjenning kunne skjerpes ved at kreves ved mer enn 15 timers opplegg og ved 8 eller flere barn.

Det kan være vanskelig å definere når tilsynet utføres mot godtgjøring. Uten presisering kan det bli en sovende bestemmelse.

Også ved mindre virksomheter bør det kunne stilles krav til helsemessige forhold.

§§ 7, 8 og 9 Barnehageeiers, kommunens og fylkesmannens ansvar

Som nevnt foran så støtter vi innhold og sammenheng i disse paragrafer som beskriver ansvar for drift, tilsyn og veiledning. Formuleringene i § 9 kunne kanskje skjerpes noe i forhold til at fylkesmannen må ha tilsyn med det kvalitetsnivå kommunene legger opp til. Kommunene har roller både som tilsynsmyndighet, som eiere og som økonomiske bidragsytere.

§ 10 Godkjenning

Her vil det være en balansegang mellom behov for å stille krav til barns omgivelser og mulighetene til å la barnehagene utvikle sine egne måter å organisere og drive på. Men det bør ikke være økonomiske grunner til at det kan bli lavere kvalitetskrav i noen kommuner.

Vi mener derfor at det fortsatt bør være nasjonale standardkrav til lokaler og uteareler i forhold til antall barn og alder på disse, eventuelt ved henvisning til veiledende forskrift. Disse kan det så være mulig å gi dispensasjon fra ved alternative opplegg og andre gode grunner.

Det har etter hvert utviklet seg alternative driftsformer for barnehager, for eksempel gårdsbarnehager og friluftsbarnhager. En forskrift bør da kommentere hvordan alternative krav til disse kan utformes. Disse kan også omfatte familiebarnehager, jfr. ellers også § 11.

§ 13 Prioritet ved opptak

Denne paragrafen bør omfatte også minoritetsspråklige barn. Det generelle kravet om mange nok barnehageplasser vil ikke ta vare på at disse kan ha behov for å komme inn på barnehager som er velegnet til å gi disse barna de rette utviklingsmuligheter språklig og kulturelt.

§ 18 Ledelse

Vi er av den mening at utdanningskravet til barnehagens ledelse skal videreføres. Dvs. at vi støtter alternativ B i forslaget.

Dersom rektor skal være barnehagestyrer i mindre virksomheter bør det kreves personale med førskolelærerutdanning som har faglig ansvar.

Et 60 studiepoengs videreutdanningstilbud i barnehagepedagogikk for annet pedagogisk utdannet personale må innebære at utdanningen gir noe mer enn ren teoretisk kunnskap. Den må derfor skje i tilknytning til førskolelærerutdanninger samt innebære praksisopplæring. Ved HiNT har vi erfaring fra deltids førskolelærerutdanning og vi kan være interessert i å være med på å utvikle en slik nettstøttet videreutdanning.

§ 19. Barnehagens øvrige personale

Vi vil framheve at en viss dekning av utdannede førskolelærere har vært en garanti for at de fleste barnehager har vært godt drevet og hatt god kvalitet som tilbud til barn.

Førskolelærerutdanninga har fått gode vurderinger og regnes om en god profesjonsutdanning som også innebærer praksisretting og nødvendig profesjonssosialisering. Utdanningen medfører også vurdering av skikkethet.

Barnehagene regnes nå med til grunnopplæringen og det har blitt økende bevissthet om at læring og grunnlag for kompetanse legges i barnehagealder. Det underbygger kravet til personalets kompetanse. I førskolelærerutdanninga gis det også faglig opplæring for å møte slike oppgaver.

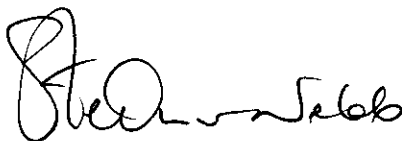
Vi mener derfor at det må være visse normer til mengden førskolepedagoger i forhold til antall barn. Den normen vi har i dag er ikke strengere enn at vi i Norge har en relativt lav andel av førskolelærere i barnehagenes personale, denne kunne med fordel økes. Jevnfør også vår kommentar på første side om hvordan pedagogtetthet og trygghet for de utdannede om å få jobb kan påvirke rekrutteringen generelt og av menn spesielt til førskolelærerutdanning. Dette kan også påvirke mulighetene til å opprettholde førskolelærerutdanninger utenom de store byene.

Vi vil derfor støtte formuleringer som ligger i nærheten av alternativ B med minimums krav i forskrift. Men kommunene bør til vanlig ikke kunne gi varige dispensasjoner til utdanningskravet. Varige dispensasjoner bør medføre vurdering av realkompetanse og muligheter for å kreve videreutdanning i barnehagepedagogikk. Her viser vi til våre kommentarer til slik videreutdanning under § 18.

Dersom det er aktuelt å utvikle kortere utdanningstilbud og etterutdanninger for annet personale enn førskolelærere (dvs. assistenter) i barnehagene kan HiNT være interessert i å være med på det. Vi har ikke drøftet gjennom om det bør defineres spesielle krav til annet personale og foreslår derfor ikke at det skal tas inn noe om det i loven. Men personalet har ulik bakgrunn og det kan være grunnlag for å gi tilbud som ansatte, kommuner og andre eiere kan ha nytte av.

Levanger , den 10. januar 2005

Med hilsen for Høgskolen i Nord-Trøndelag

Steinar Nebb
Dekan

Terje Veimo
Studieleder (sign)